

DEDICADA A JOAN BAPTISTA TUDURÍ ORFILA, EL GERMÀ ARGENTÍ DE FRANCESC TUDURÍ 'EL BASC'

Antoni Tudurí

Secció de
Genealogia de
l'Ateneu de Maó

Quan jo era al·lot, al carrer des Castell dedicat a Àngel Ruiz i Pablo (abans a Sant Pere) hi havia tres botigues de queviures, separades menys de 30 metres: una era coneguda com a can Franco, la segona com a na Segó i la tercera com a na Garibaldi. La primera la regentava na Catalina Vinent Torres, dona de Francesc Mercadal Sintes (en *Paco Franco*), la segona era de na Joana Sintes Pons, coneguda com a *Juanita Segó* i la tercera per Catalina Juan Vizcaíno, que tenia per malnom *Nineta Garibaldi*, malnom que crec recordar no li agradava gens ni mica. Pel que fa al primer malnom (*Franco*) no en parlaré per les seves connotacions que no tenen res a veure amb el general del mateix llinatge i pel que fa al segon malnom (*Segó*) tampoc en diré res, tret que era la meua àvia materna, però sí que agafaré el fil que em brinda el tercer mal nom (*Garibaldi*), com veureu si seguiu amb el relat que segueix.

El fet de l'extrema proximitat de les tres botigues entre si, atès que les altres del poble estaven prou distanciades és un misteri que no he pogut resoldre, encara que aquest no és el motiu d'aquesta miscel·lània. El motiu, si l'amable lector té un poc de paciència, és una nova carambola històrica-domèstica, relacionada amb

l'anterior miscel·lània, dedicada a Francesc Tudurí Orfila, punt de partida de la branca Tudurí al País Basc.

Un servidor no sabia que Giuseppe Garibaldi (Niza 1807-Caprera, 1882), potser el principal artífex de l'actual Estat italià, havia fet de les seves (i moltes) per l'Amèrica del Sud abans de liderar la citada unificació transalpina. Diuen les cròniques que el mes de setembre de 1845, Garibaldi que armava terrabastalls per la zona de l'Argentina i l'Uruguai, va prendre l'illa de Martín García i la ciutat de Gualaguaychú (per cert, quin nom!), però va haver de fer endarrere quan les tropes del general Urquiza el van fer fora d'aquella tanca pocs mesos després.

La referència a aquesta ciutat de nom tan enrevessat m'ha recordat que em semblava haver-lo escoltat qualque vegada. I sí, efectivament, cercant pels espais cibernètics he trobat que el general Justo José de Urquiza, a part de militar va ser president de la Confederación Argentina, entre 1854 i 1860, tenia un nebot de nom José Antonio de Urquiza que es va casar amb Vicenta Celestina Tudury Gómez a aquesta ciutat de nom quasi impronunciable, en data 23/12/1844.

Ja hi som!, un cop més el llinatge Tudurí, ara a l'Argentina. I, com és natural, cal-

drà saber qui era aquest Tudurí. Es tracta de Joan Baptista Tudurí (versió Tudury, tan de moda al segle XIX, per motius estètics-cal·ligràfics dels escrivans) Orfila -germà menor de Francesc Tudurí Orfila-, nat a Maó en data 28/08/1822 i mort a la citada ciutat argentina en data 23/12/1885. Açò vol dir que quan Garibaldi havia de fugir esperonat pel general Urquiza, Joan Baptista Tudurí tot just estava festejant a Maria Vicenta González Gómez. A més, he trobat altres relacions familiars que seria molt llarg de relatar i que podrien embullar aquesta miscel·lània.

◆ EN QUALSEVOL CAS, el llinatge Tudurí ha anat surant a la zona d'Entre Rios, entre l'Argentina pròpiament dita i l'Uruguai, fins al punt de què ara fa dos anys va sortir al diari «El Argentino» el següent text: «En el cementerio Norte de nuestra Ciudad se realizará un homenaje a D. Juan Bautista Tudury y Maria Vicenta González en el Panteón Tudury,

donde reposan sus restos. Estarán sus descendientes de nuestra Ciudad, Paraná, Villaguay y Buenos Aires».

Aquest Panteó és monument d'interès històric.

Igual que el seu germà, va ser prou prolífic, atès que va tenir una extensa prole de també 9

descendents: 1- Antonio; 2- Eusebio; 3- Adelina; 4- Juana Micaela; 5- Rita; 6- Juana Tomasa; 7- Eustàquia; 8- Alejandra Cirila i 9- Vicenta Celestina, aquesta darrera casada amb el nebot del general

En resum, val a dir que dos dels fills del matrimoni format per Antoni Tudurí Marsal (Maó) i Antònia Orfila Sintes (es Castell) han estat els orígens de dues branques ben arrelades al País Basc i a l'Argentina, ambdues amb prou importància històrica.

La fotografia (daguerreotip) que reproduïm mostra la figura de Maria Vicenta González. Aquesta vegada, tenim un retrat d'ella i no d'ell.

Anant als bots, passa el mateix que ja es va citar a la miscel·lània anterior i, per tant, no els repetiré.

Si tenim un poc de sort i espai damunt el diari, vull desitjar unes molt bones festes de Sant Joan a tot el poble de Ciutadella i a quanta gent de fora que els acompanyi, amb seny i harmonia.